

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI**

**AXBOROT TEXNOLOGIYALARI
FANINING O'QUV DASTURI**

- Bilim sohasi:** 200000 – Sa'nat va gumanitar fanlar
- Ta'lim sohasi:** 220000 – Gumanitar fanlar (tillardan tashqari)
230000 – Tillar
- Ta'lim yo'nalishlari:** 60220500 – Falsafa
60230100 – Filologiya va tillarni o'qitish (sharq tillari bo'yicha)
60230200 – Tarjima nazariyasi va amaliyoti (sharq tillari bilan)

Toshkent 2025

Tashqi siyosat va xalqaro iqtisodiy munosabatlar instituti direktori:

G.T. Arifjonov

“Tashqi iqtisodiy faoliyat” kafedrası mudiri:

M.Voxidova

ARM boshlig'i:

Yuldasheva M.M.

Fan/modul kodi AT1204		O'quv yili 2025/2026	semestr 2	ECTS - kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
	Axborot texnologiyalari	48	72	120	
2.	<p style="text-align: center;">I. Fanning mazmuni</p> <p>Fanning maqsadi: Talabalarda axborot texnologiyalarining asosiy tushunchalari, ofis dasturlari, internet texnologiyalari, axborot xavfsizligi va dasturlash asoslari bo'yicha bilim va ko'nikmalarni shakllantirish. zamonaviy raqamli texnologiyalar haqida tushuncha hosil qilish va kelajakdagi texnologik yutuqlarga moslashish va ularni o'zlashtirish imkoniyatini o'rgatish.</p> <p>Fanni vazifasi: nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining qo'llanilishi, mutaxassislik bo'yicha qo'yilgan masalalarni yechishda ularning mantiqiy modelini qurish, zarur dasturiy vositalarni to'g'ri tanlash, olingan bilimlari asosida qo'yilgan masalalarni yecha olish orqali yetarlicha ko'nikmalariga ega bo'lishini ta'minlashdan iborat.</p> <p>Xorij tajribasiga muvofiqligi: Mazkur fan dasturi xalqaro tan olingan reytinglarda birinchi top 300 talik ro'yxatga kiruvchi Kyoto University (45 ARWU) xorijiy tajribasini inobatga olgan holda takomillashtirildi. https://www.z.k.kyoto-u.ac.jp/download/introduction/syllabus.pdf?1750062138</p> <p style="text-align: center;">II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p style="text-align: center;">II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p style="text-align: center;">1-mavzu. Axborot texnologiyalari fanining maqsadi, vazifalari va tendensiyalari. "Axborot texnologiyalari" fanining maqsadi va vazifalari. Axborot tushunchasi. Axborot va axborot kommunikatsiya texnologiyalarining apparat va dasturiy ta'minoti.</p> <p style="text-align: center;">2-mavzu. Hujjatlar bilan offlayn va onlayn ishlash. Hujjatlar bilan ishlash uchun dasturiy ta'minot. Hujjatlarni offlayn tahrirlash va saqlash. Onlayn hujjatlarni tahrirlash va yuklab olish.</p> <p style="text-align: center;">3-mavzu. Raqamli multimediya va interaktiv tizimlar Raqamli multimediya haqida tushuncha. Uning paydo bo'lish tarixi. Interaktiv tizimlar va uning dasturiy ta'minoti. Taqdimotlar yaratish uchun dasturiy vositalar.</p>				

4-mavzu. Axborot xavfsizligi va kiberxavflardan himoya usullari.

Viruslar va antivirus dasturlar.

Axborot xavfsizligi tushunchasi. Axborot xavfsizligini ta'minlashda tashkiliy va huquqiy mexanizmlar. Axborotlarni himoyalash usullari. Login va parol tushunchasi. Kompyuter viruslari va antivirus dasturlar.

5-mavzu. Bulutli texnologiyalar va xujjat boshqaruvi.

Katta ma'lumotlar (Big Data) bilan ishlash.

Bulutli texnologiyalar tushunchasi. Bulutli texnologiyalarning turlari va qo'llanish sohalari. Katta ma'lumotlar (Big Data) va ular bilan ishlash. Katta ma'lumotlar uchun bulutli platformalar

6-mavzu. Global tarmoq texnologiyalari.

IoT texnologiyalari va ularning qo'llanilishi

Kompyuter tarmoqlari va Internet. Internet xizmatlari. IoT texnologiyasi tushunchasi va qo'llanish sohalari.

7-mavzu. Tarjimon dasturlar

Tarjimon dasturlarning tasnifi va ularning imkoniyatlari. Matnni onlayn tarjima qilish.

8-mavzu. SMM texnologiyasi.

Ijtimoiy tarmoqlar platformalarida ishlash.

SMM (Social Media Marketing) tushunchasi. SMM ning asosiy vazifalari. Ijtimoiy tarmoq va unda ishlash asoslari.

9-mavzu. Sun'iy intellekt texnologiyasi

Sun'iy intellekt tushunchasi. Paydo bo'lish tarixi. Sun'iy intellektdan turli sohalarda foydalanish. Ekspert tizimlar.

10-mavzu. Geo texnologiya

Geoaxborot texnologiyalari. Geoaxborot tizimi (GIS) tasnifi va qo'llash sohalari.

11-mavzu. Raqamli texnologiyalardan ta'limda foydalanish

Masofaviy ta'lim va onlayn platformalar. Interaktiv ta'lim vositalari.

12-mavzu. Web – texnologiyalari yordamida elektron resurslar tayyorlash

Elektron resurs tushunchasi. Elektron o'quv materiallari yaratish. Web – texnologiyalar.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish yuzasidan kafedra tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar dars jarayonida olgan bilim va ko'nikmalarini amaliy topshiriqlar, mashqlar orqali bajarish natijasida yanada boyitadilar. Shuningdek, darslik va o'quv qo'llanmalar asosida talabalar bilimlarini mustahkamlashga erishish, tarqatma materiallardan foydalanish,

mavzular bo'yicha taqdimotlar va ko'rgazmali qurollar tayyorlash, foydalanish va boshqalar tavsiya etiladi.

1. Microsoft Office - matn, jadval, makros yaratish va tahlil funksiyalari
2. Microsoft Office - matn, jadval, makros yaratish va tahlil funksiyalari
3. Google Docsda real-time ishlash. Onlayn xujjat yaratish, sharh berish
4. Google Sheets yoki elektron jadvalda ma'lumot tahlili.
5. Gistogramma, diagramma, filtr va formulalar bilan ishlash.
6. Taqdimot yaratish texnologiyasi: taqdimot yaratish, ovoz qo'shish, ekran yozuvi.
7. ChatGPT va AI yordamida matn tuzish, savollarga javob berish.
8. AI da test tuzish, maqola yozish, so'rovni qayta ihlash
9. Google Translate. DeepLda matnlarni avtomatik tarjima qilish, farqni tahlil qilish, hisobot tayyorlash
10. Tableau va Google Sheetsda ma'lumot vizualizatsiyasi, grafik chizish
11. Ijtimoiy platformada kurs ochish, material qo'shish. Test. resurslar va topshiriqlar joylash
12. Elektron resurslar tayyorlash.

IV. Mustaqil ta'lim*

IV.1. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

"Axborot texnologiyalari" fanidan mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Kompyuterning apparat qismi va dasturiy ta'minot
2. Kompyuter va mobil qurilmalar funksional imkoniyatlari
3. Kompyuterning asosiy komponentlari va ularning ishlash tamoyillari
4. Axborot tushunchasi va uni qayta ishlash jarayoni
5. Internet – global tarmoq tizimi
6. Internet servis turlari va xizmatlar toifasi
7. Tarmoq texnologiyalari va topologiyalari asoslari
8. Kompyuter lingvistikasi va matematik lingvistika asoslari
9. Mashina tarjimasi rivojlanish tarixi
10. Tarjima dasturlarining turlari va imkoniyatlari
11. Multimediali taqdimotlarni yaratish texnologiyalari
12. Taqdimot tuzish uchun dasturiy vositalar
13. Elektron pochta tizimi va uning afzalliklari
14. Ma'lumotlar bazalari bilan ishlash asoslari
15. Sun'iy intellektning imkoniyatlari va qo'llanilishi
16. Axborot xavfsizligi va himoya texnologiyalari
17. Bulutli texnologiyalar: Dropbox, OneDrive, Google Drive tahlili
18. IoT – Internetga ulangan aqlli qurilmalar va xavfsizlik masalalari

	<p>19. Kiberxavfsizlik: zamonaviy tahdidlar va himoya strategiyalari 20. Elektron hujjat aylanmasi va Doc Management tizimlari</p> <p>Talaba mustaqil ishini tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda, quyidagi shakllardan foydalanishi mumkin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • darsliklar va o'quv qo'llanmalarining mavzularini o'rganib chiqish; • Ibrat farzandlari platformasidan mustaqil ta'lim doirasida samarali foydalanish; • tarqatma material asosida alohida ma'ruza mavzularini o'zlashtirish; • maxsus ilmiy adabiyot asosida mavzular ustida ishlash; • o'quv-ilmiy-tadqiqot faoliyat bilan bog'liq mavzularni chuqur o'rganish; • turli mavzularga doir adabiyotni o'qish (uy o'qishi /domashneye chteniye); • ta'lim olishning faol va muammoli usullari qo'llangan o'quv mashqlarni bajarish; • taqdim etilayotgan mavzu bo'yicha referat, esse, maqola va testlar tayyorlash; • mavzu bo'yicha slayd-prezentatsiyani tayyorlash; • ilmiy ma'ruza tayyorlash va taqdimot qilish. <p><i>* Izo: Mustaqil ta'lim va kurs ishi mavzulari fan doirasida o'zgarishi mumkin.</i></p>
3.	<p>V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) <i>"Axborot texnologiyalari" fanini o'zlashtirish natijasida talaba:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompyuterning apparat va dasturiy ta'minotlaridan foydalana olish haqida <i>tasavvur va bilimga ega bo'lishi</i>; • Mantiqiy fikrlashni va masalalarni modelini qurish, kompyuter dasturlaridan amalda foydalanish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi</i>; • Faoliyati davomida axborot texnologiyalaridan foydalanish va ularni qo'llash <i>mulakasiga ega bo'lishi kerak.</i>
4.	<p>VI. TA'LIM TEXNOLOGIYALARI VA METODLARI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • jamoa bo'lib ishlash • yakka tartibda ishlash

5.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil fikr yuritish oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish (amaliy topshiriqlarni o'qituvchisiga topshirish) yakuniy nazorat bo'yicha test yoki yozma topshirish.</p>
6.	<p>VIII. ASOSIY VA QO'SHIMCHA O'QUV ADABIYOTLAR HAMDA AXBOROT MANBALARI</p> <p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Roy, Shambhavi; Daniel, Clinton; and Agrawal, Manish, "Fundamentals of Information Technology" (2023); Textbook, University of South Florida 2. Аюпов Р.Х. Информатика ва ахборот технологиялари. Ўқув қўлланма. Тошкент. ТМИ.2013. - 650 бет. <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Sh.M. Mirziyoyev. Hozirgi zamon va Yangi O'zbekiston. - Toshkent: O'zbekiston, 2024. 4. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohotlar yo'lini qat'iy davom ettiramiz. 6-jild. - Toshkent: O'zbekiston, 2023 5. Г.Е.Кадровой Информатика для гуманитариев. Учебник и практикум для академического бакалавриата. Москва. Юрайт. 2016.- 439 стр. 6. Xikmatov N.N., Salixova V.K "Axborot texnologiyalarini sohada qo'llash" o'quv – uslubiy qo'llanma. Toshkent: "TDSHU", 2024. <p>Scopusdan maqolalar</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Canchila, S., Meneses-Eraso, C., Casanoves-Boix, J., Cortés-Pellicer, P., Castelló-Sirvent, F. Natural Language Processing: An Overview of Models, Transformers and Applied Practices, Computer Science and Information Systems, 2024 10. IMM Filtering Algorithms for a Highly Maneuvering Fighter Aircraft: An Overview by M. N. Radhika, Mahendra Mallick and Xiaoqing Tian Algorithms 2024, 17(9), 399; https://doi.org/10.3390/a17090399 - 6 Sep 2024 <p>Axborot manbalari</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. www.t-blog.net/ 8. www.natlib.uz 9. www.zivonci.uz

7.	<p>Fanning o'quv dasturi "Tashqi iqtisodiy faoliyat" kafedrasida ishlab chiqilgan va 2025 yil "12" 06 dagi 20 -sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.</p> <p>O'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2025 yil "28" 06 dagi 11 — sonli bayoni bilan tasdiqlangan.</p>
8.	<p>Fan / modul uchun ma'sullar:</p> <p>Xikmatov N. - TDSHU, "Tashqi iqtisodiy faoliyat" kafedrasida katta o'qituvchisi.</p> <p>Salixova V. - TDSHU, "Tashqi iqtisodiy faoliyat" kafedrasida o'qituvchisi.</p> <p>Eshonqulova F. - TDSHU, "Tashqi iqtisodiy faoliyat" kafedrasida o'qituvchi-stajyori.</p>
9.	<p>Taqrizchilar:</p> <p>Usmonov J. T. – Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti o'quv metodik ta'minot bo'limi boshlig'i, t.f.f.d. (PhD), dotsent J.T.Usmonov</p> <p>Djalilov A.A – Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti «Tashqi iqtisodiy faoliyat» kafedrasida katta o'qituvchisi</p>